ਨਰਾਇਣ ਗ੍ਰਾਮਾਣੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.

ਬਨਾਮ

ਮੈਰਿਅਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2009 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5057)

ਸਤੰਬਰ 11, 2018

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908: ਧਾਰਾ 100 – ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ –

ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਾਕਤ –

ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ – ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੂਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦਵੀਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪਿਛਲੀ ਵਾਦਵਿਵਾਦੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕੋ ਪੱਖੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਵਿਦਵੀਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਸਲਾ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਧਾਰਾ 100(5) ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ – ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੂਹਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜੀ ਵਾਦ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵੀਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਕਿ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 17] [437-ਐਫ-ਜੀ]

ਕੇਵਲ ਨੁਕਸਾਨੀ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦਵੀਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਪਿਛਲੇ ਵਾਦਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕੋ ਪੱਖੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲਾ ਵਾਦਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦਾ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵੀਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਪੱਖੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਾਦਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਤਾ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਮਾਮਲਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਇੱਕ ਜੱਜ) ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਵਿਦਵੀਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਜਾਂਚਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 18-20] [431- ਐੱਚ; 438- A-C ਏ-ਸੀ]

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਵਿਦਵੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 21] [438- ਡੀ-ਈ]

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਜਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ 100 (5) ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ। [ਪੈਰਾ 22-23] [438- ਐੱਫ-ਐੱਚ]

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਉਪਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਾਇਜ਼ੋ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਧੂ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। [ਪੈਰਾ 24] [439- ਏ-ਬੀ]

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੜੀ ਝਲਕ ਨਾਲ ਛੂਹਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਤਾ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਜਾਂਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ 100(4) ਅਤੇ (5) ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 25] [439- ਬੀ-ਡੀ]

ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 27] [439- ਈ-ਐੱਫ] ਨੁਕਸਾਨੀ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜ◌ੱਚ ਕਰ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਰ ਕੇ ਮੂਲ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।

ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 28] [439- ਜੀ-ਐੱਚ]ਸੰਤੋਸ਼ ਹਜ਼ਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਰੁਸ਼ੋਤਮ ਤਿਵਾਰੀ (2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 179 : [2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 948 ; ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰੀ ਭਗਵਾਨ ਅਤੇ ਅਨਜ (2018) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 562 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਵਾਲਾ

[2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 948 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 16

(2018) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 562 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 16

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਜੁਰੀਸਡੀਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5057 ਦੇ 2009

ਮੁਕਦਮਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 09.07.2007 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਰੀ ਤੋਂ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 632 ਦੇ 1995 ਵਿੱਚ।

ਐਮਐੱਸਐਮ ਆਸਥੈਥੰਬੀ, ਵੀ. ਬਲਾਜੀ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀ. ਕਾਨਨ, ਮਿਸ. ਸ੍ਰੀਪ੍ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਏ.ਟੀ.ਐਮ. ਸੰਪਤ, ਅਧਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲੈਂਟਸ ਲਈ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੱਜ ਏ.ਬੀ.ਐਚ.ਏ. ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਅਪੀਲ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਵਾਦੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 09.07.2007 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 652 ਦੇ 1995 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਦਵੀਂ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਡਿਸ਼ਨਲ ਸਬੋਰਨੀਟ ਜੱਜ, ਚਿੰਗਲਪੱਟੂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 05.08.1994 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡੀਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਸਖਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀਮਿਤ ਹਨ, ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲੈਂਟ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲੈਂਟ ਨੰਬਰ 3 ਤੀਸਰੇ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਥਿਰੁਨਾਵੁੱਕਰਾਸੁ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਕੀਦੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਪੱਖੀਆਂ ਸਿਵਿਲ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵੀਂ ਹਨ।

ਤਿੰਨ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਵਿਦਵੀਂ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਿਲ ਮੁਕਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਨੰਬਰ 294/1 ਵੇਮਬਾਨੂਰ ਗਾਉਂ, ਕਦਾਪੱਕਮ ਫਿਰਕਾ, (ਪਟਾ ਨੰਬਰ 491), ਪੁਰਾਣਾ ਪੈਮਾਸ ਨੰਬਰ 201/8 ਨੂੰ ਮੁੜ ਨੰਬਰ ਕਰਕੇ ਐੱਸ ਨੰਬਰ 399/4, ਏਸੀਐਸ. 1.08 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਸੁਟ ਲੈਂਡ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ।

ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਨੇ ਸੁਟ ਲੈਂਡ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਪੁਰਖਿਆਂ ਤੋਂ ਪਟੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਹੈ ਜੋ ਐਸਟੇਟ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਟ ਲੈਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਟ ਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪੈਸਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵੀਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਲਚਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਿਲ ਮੁਕਦਮੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸੁਟ ਲੈਂਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵਿਦਵੀਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬੀ ਦਰਖਾਸਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੇ ਸੁਟ ਲੈਂਡ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਕਾਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਸੁਟ ਲੈਂਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 15.02.1967 ਨੂੰ ਰੁਪਏ 200/- ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ Muthu ਮੁਦਲਿਆਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜਾਰਾਮ ਮੁਦਲਿਆਰ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਨਾਲ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵੀਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੁਟ ਲੈਂਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਵਿਦਵੀਂ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (1) ਕੀ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ; ਅਤੇ (2) ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ (ਮੁਖਤਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ)। 23.11.1993 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡੀਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਟ ਲੈਂਡ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥ ਰਹੇ ਹਨ; ਕਿ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਸੁਟ ਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਵਿਦਵੀਂ ਨੂੰ ਸੁਟ ਲੈਂਡ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਸਥਾਈ ਇੰਜੰਕਸ਼ਨ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਿਦਵੀਂ ਨੇ ਅਪਤੀਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਐਡਿਸ਼ਨਲ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ (ਅਪੀਲ ਸੁਟ ਨੰਬਰ 72/1993)05.08.1994 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵੀਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡੀਕਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਵਿਦਵੀਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ: “ਕੀ ਉਹੀ ਜੱਜ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜੱਜਮੈਂਟ ਜਾਂ ਐਸਟਾਪਲ ਦੁਆਰਾ ਰੇਜ਼ੂਡੀਕੇਟਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੈ।”

ਵਿਧੀਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡੀਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਸ suit ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਦੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵੀਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਪਲੈਟਿਫ਼ੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿਓ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੀਤਾ?

ਮਿਸਟਰ ਐੱਮਐਸਐਮ ਆਸਥੈਥੰਬੀ, ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਨੋਟੀਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਅਪੀਲੈਂਟਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਝਾਨੀਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ- ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਠੀਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਏ।ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਹਿਆ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"100. ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ.- ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਅਪੀਲ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਤਲਵਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਸਨਮਤ ਹੋ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਲਹਿਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ, ਜੇ ਅਪੀਲ ਫੈਸਲਾ ਏਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ" ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਸਨਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ।

ਅਪੀਲ ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਪ੍ਰੋਵੀਡਿਡ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਾਵਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਜਾਂ ਘਟਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਣੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਤਿਆਰ ਕਰੇ, ਜੇ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"

ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ" ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ

ਪ੍ਰਵਿਡ੍ਬਾ 16 ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦਾਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ ਪਵੰਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ (5) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸੁਣੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਉਠਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਹੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡਿਡ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਸ ਪਾਵਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪਾਵਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(ਸੰਤੋਸ਼ ਹਜ਼ਾਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰੋਸ਼ੋਤਮ ਤਿਵਾਰੀ [(2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 179] ਅਤੇ ਸੁਰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ਾ ਸਿਰੀ ਭਗਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2018) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 562] ਨੂੰ ਵੇਖੋ)

ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਪਾਵਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਈ।

ਪਹਿਲਾਂ, ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਕੇ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ.

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਦੀਗਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਵੱਖਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਕਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਇੱਕ ਪੱਖੀ ਅਦਾਲਤ) ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਰਾਇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਮਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੋਹਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਭ ਇਨਸਾਫ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਰਾਇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਦੂਜੀ ਗਲਤੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿਵੇਚਨਾ ਵਿੱਚ ਜਾਚੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਵੇਚਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ 100 (5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ।

ਤੀਜੀ ਗਲਤੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 100(5) ਦੇ ਉਪਧਾਰਾ (ਪ੍ਰੋਵਾਈਜੋ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸਪੈਕਟਿਵ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਚਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੰਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਚੌਥੀ ਗਲਤੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਛੇੜਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਰਾਇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੰਪਰੰਨ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੂਜੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਨਸਾਫ ਨਾਲ ਜਾਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 100(4) ਅਤੇ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ। ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵੇਚਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ (ਮੁਖਬਿਰੀ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੀ ਐਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਐਸਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵੇਚਨ੍ਹਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਵੇਚਨ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚੇ ਕਿ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਣੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ।

ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ, ਇੱਛਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

ਨਿੱਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Megha Tak